

E G Y E T E M

A SZEGEDI FELSOÓKTATÁS INFORMÁCIÓS HÁTTÉRMAGAZINJA

Szent-Györgyi nyomdokain haladva: Dux László

Dr. Dux László az orvosi kar Biokémiai Intézetének vezetőjeként Szent-Györgyi Albert követőjének tartja magát, hiszen ez az intézet a nagy előd munkásságát folytatja az izomkutatások terén. A tanszékvezetés mellett számos posztot töltött be az évek során, többek között a kar oktatási rektorhelyettese is volt már, de különböző tudományos bizottságoknak és testületeknek a tagjai között is felbukkan a neve. Munkásságának eredményességéről számos kitüntetés ad megfelelő tájékoztatást: 1994-ben a Szent-Györgyi Albert-díjat nyerte el, 1997-2001-ig a Széchenyi Professzori ösztöndíjban részesült, 1998-ban pedig a Pándy Kálmán-díjjal tüntették ki.

– Már gyermekkorában eldöntötte, hogy orvos lesz?

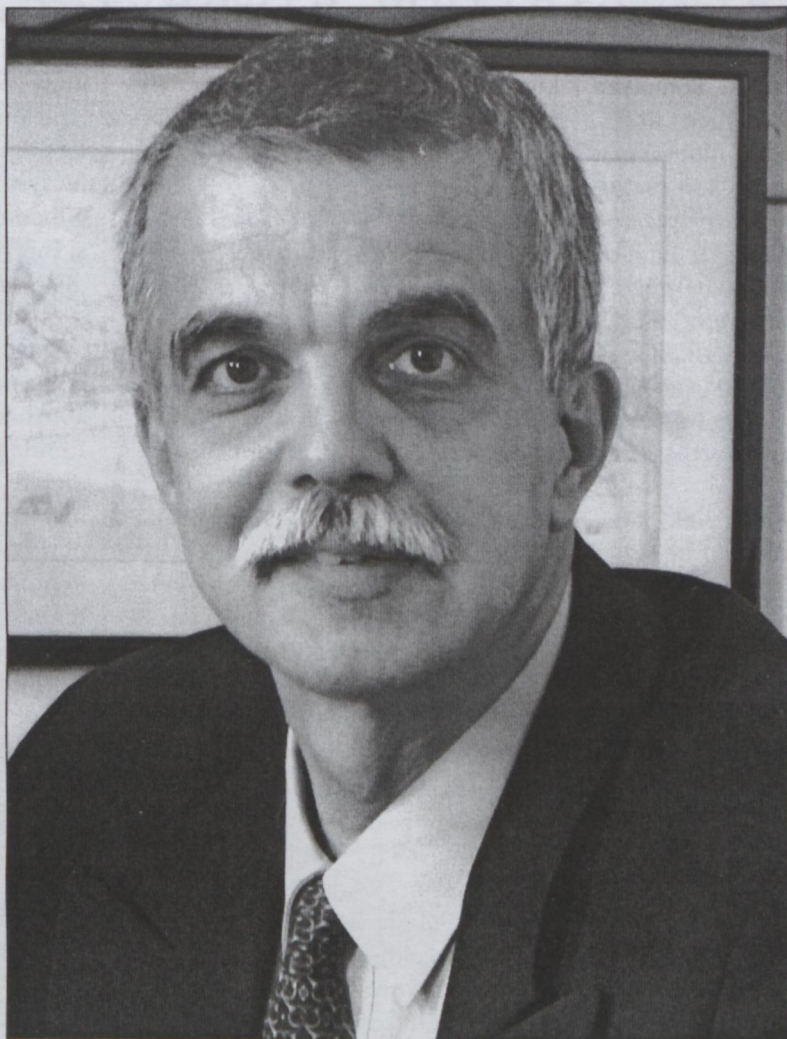
– Talán igen. Elég korán az élettudományok felé irányult az érdeklődésem, már az általános iskolában biológiai tanulmányi versenyeken indultam. Ezután egyértelmű volt, hogy a Radnóti Gimnázium biológia-kémia szakára jelentkeztem. Ott ezekből a tantárgyakból nagyon korszerű oktatás folyt, aminek köszönhetően harmadik és negyedik osztályos koromban az OKTV-n az első tíz helyezett között végeztem, így felvételi nélkül kerültem be az orvosi

egyetemre. Pályaorientációban szüleimnek is fontos szerepük volt, hiszen mindketten gyermekorvosként praktizáltak, így a családi hagyományok is köteleztek valamennyire. Abban az időben szakmai berkekben az a vélemény tartotta magát, hogy a természettudományos kutatói pálya szempontjából a Szegedi Orvostudományi Egyetem elméleti képzése jobb alapozást nyújt, mint a TTK-s biológus szak.

– Hogyan teltek a diákévei az orvosi egyetemen?

– 1972. és '78 között jártam ide. Úgy gondolom, összességében ez egy kiváló periódusa volt az egyetemnek és az én életemnek is. Javarészt Petri Gábor professzor rektorsága alatt ebben az időszakban – a szűkebb mozgástér ellenére –, a tanári kar nemzetközileg elismert orvosokból állt, úgyhogy a szak-

mai felkészítésünk jó kezekben volt. Mint diákkörös, már elsőéves koromban jelentkeztem a Biokémiai Intézetbe, amelyet 13 éve én vezetek. Témavezetőm, és az akkori intézetvezetőnk is elég nagy szabadságot adott a munkában, emellett a szükséges feltételeket is biztosították, ez pedig az eredményeken is tükröződött. Összesen hatszor nyertem első vagy különdíjat az OTDK-konferenciákon. Ezek után szinte természetes volt, hogy az Intézetben maradok, bár a klinikai tárgyak is érdekelték. Szüleim révén a gyermekgyógyászat iránt is erős motiváltságot éreztem, de aztán munkám eredményei végleg a kutatói és a tanári pálya felé irányítottak.

– *Mivel foglalkoznak a Biokémiai Intézetben?*

– Ez a tanszék az egykori Szent-Györgyi-iskolát viszi tovább. Ennek az iskolának nagyon komoly szellemi hagyatéka maradt ránk, hiszen Szent-Györgyi Albert távozása után öt évig kollégája, Straub F. Brúnó professzor vezette az Intézetet, majd a hatvanas évek végén egyik tanítványuk, Guba Ferenc lett a vezető, aki több mint húsz éven át, 1989-ig irányított bennünket. A Szent-Györgyi szellemi hagyatékat követve azóta is főként izomkutatásokkal foglalkozunk, ezen belül a szívizom és a vázizom molekuláris adaptációjával, újabban stresszadaptációval, illetve alkalmazott kutatásként klinikai-biokémiai diagnosztikai módszerek standardizációjával.

– *Kutatni vagy tanítani szeret inkább?*

– Szerintem egyetemi szinten a kettőt nem lehet elválasztani egymástól. Négy karon három nyelven folyó oktatás, vizsgáztatás, a hallgatók személyiségformálása, nevelése, a tananyag korszerűsítése – ha valaki komolyan csinálja, szinte teljes embert kíván. A kutatás terén az utóbbi időben már inkább a kutatócsoportok, konzorciumok megszervezésében, a pályázatok előkészítésében, nemzetközi együttműködések koordinálásában veszek részt. Lehetőséget kell teremteni a fiatalok számára, hogy ne csak mások kutatásai alapján tanuljanak, hanem a laborban kipróbálják saját ötleteiket is. Ennek szellemében hoztuk létre doktori iskolánkat is, ahol a PhD-s hallgatók számára igyekszünk megadni minden támogatást, amire szükségük lehet, hiszen itt találkozik igazán a kutatás és az oktatás. Egy kor fölött jobb, ha valaki a saját sikereit a tanítványai sikereivel tudja mérni. Sporthasonlattal úgy fogalmaznám meg, hogy játékosból edzővé válik az ember.

– *Ha már a sportnál tartunk, mivel foglalkozott, ill. foglalkozik a szabadidejében?*

– A tanulás mellett nagyon szerettem sportolni is. Gimnazista korom óta versenyszerűen kosárlabdáztam. Akkoriban a SZEOL-ban játszottam, vala-

mint hat éven keresztül tagja voltam az egyetemi kosárlabdacsapatnak is. Jó volt a gárda, négyszer megnyertük az orvosi egyetemek bajnokságát. Emellett koncertekre, színházra is jut mindig időm.

A sporttól a mai napig nem szakadtam el, kajakozni, teniszezni, síelni, hegyet mászni szeretek, minden héten egyszer lemegyek kosárlabdázni. A tanár-diák meccseken is részt szoktam venni. A kar fiúcsapata tavaly föl-kért edzőnek, és én nagy örömmel vállaltam ezt a feladatot.

– *Hogyan szerepelt a csapata?*

– A Medikus Kupában lelkes küzdelemben alulmaradtunk az ellenfeleinkkel szemben, az SZTE karok közötti versengésben pedig a harmadik helyen végeztünk, ami tisztes helytállásnak tekinthető. A diáksportban igazából nem is az eredmény a legfontosabb, hanem az, hogy összehozzuk a sportot szerető fiatalok közösségét. Nálunk angol, német és magyar nyelven folyik az oktatás. Ez a helyzet három egymástól eléggé elkülönült diákközösséget hoz létre a karon. Úgy gondolom, a csapatsportok szerepe ebből a szempontból is kiemelkedően fontos.

– *A legutóbbi rektorválasztáson jelöltette magát. Miért szeretett volna részt venni az egyetem vezetésében?*

– Nem magamat jelöltem. A tizenegy karból ötnek a vezetése együtt keresett meg, hogy szerintük alkalmas lennék erre a feladatra. 1992. és '97 között oktatási rektorhelyettes voltam az önálló Orvostudományi Egyetemen. Akkor raktuk le egyebek mellett az Öregdiák Szövetség, a Doktori Iskolák alapjait, amelyek az integráció után is fennmaradtak, sőt a többi kar is nagyrészt ezt a sémát vette át. Valószínűleg ezért gondolhatta azt a tizenegy karból az az öt, amely közösen megkeresett, hogy ha vállalom, támogatják a pályázatomat. Ez nagy megtiszteltést jelentett számomra, hiszen azt tükrözte, hogy más karokon is elismerik a munkámat. Közülük kettőnek még az Orvostudományi Egyetemen rektorhelyettese voltam. Felmértem a lehetőségeket, összeállítottam egy, az

Egyetem helyzetét és jövőjét koherensen vázoló, az emberi közösség-építés elsőbbségét tudatosan felvállaló programot. A feladat nem volt idegen számomra, hiszen a rendszerváltás óta számos olyan országos és nemzetközi testületnek voltam tagja illetve elnöke, amely a felsőoktatással, kutatással, egészségüggyel, gazdaság- és régió-fejlesztéssel, hazai és nemzetközi kapcsolatok építésével foglalkozott. Közösségépítő koncepcióm végül csak az utolsó fordulóban maradt alul, ami 2003-ban igen jó eredménynek számított.

– *Gondolom, külföldről is kapott felkéréseket pályafutása során.*

– Összesen hét évig éltem és dolgoztam külföldön, az USA-ban, Németországban és Angliában. Amikor a nyolcvanas évek elején legelőször az Egyesült Államokba mehettem, meg sem fordult a fejemben, hogy kint maradjak. Feleségem, gyermekeim, szüleim, barátaim mind itthon voltak. Akkor ez túl nagy szakítást jelentett volna a gyökerektől is, azzal együtt, hogy pontosan láttam, kint sokkal jobb munkalehetőségeim adódnának. Később, '88-ban már családostól mehettem Humboldt-ösztöndíjasként Németországba. 1989-ben a Biokémiai Intézetben – Guba professzor nyugdíjazása után – olyan vezetési helyzet alakult ki, amit munkatársaimmal nem tartottunk elfogadhatónak, és szétszóródtunk a világban. Nem kívántunk abban a helyzetben itt dolgozni. Én a Londoni Hammersmith Hospital-ban, illetve az amerikai Cornell Egyetemen kaptam állást egy akkor induló nemzetközi izomregenerációs projekt koordinátoraként. Közben lezajlott a rendszerváltás és '92-ben hazahívtak, mert úgy gondolták, szükség van a munkámra és a tapasztalataimra. Akkor már négy évet voltunk egyhuzamban külföldön, ezért a családommal úgy döntöttünk, hazatérünk. Ezt egyébként a mai napig sem bánom, mert akármilyen jól halad valakinek a munkája külföldön, azért az mégiscsak más, ha a szülővárosában tevékenykedhet az őt felnevelő egyetemen.